

- Volyns'koї oblasti / O. V. Miščenko // Problemy Ukraїns'koho deržavotvorennya: istorija i sučasnist'. Materialy Mižnar. nauk.-krajezn. konf., prysvjacenoї 100-riččju vid dnja narodžennja O. Ol'žyča ta 90-riččju Ukraїns'koї Narodnoї Respubliky. T.2. – m. Žytomyr, 2007. – S. 312–317.
5. Miščenko O. V. Kompleksna ocinka ekoturysts'koho potencialu Šac'koho nacional'noho pryrodnoho parku / O. V. Miščenko // Nauk. zapysky Vinnyč'koho derž. ped. un-tu im. M. Kocjubyns'koho. Serija: heografija. – 2010. – Vyp. 21. – S. 177–183.
 6. Čerčyk L. M. Ocinka rekreacijnoї dyhresii ekolohičnoї stežky "Lisova Pijnja" / L. M. Čerčyk, O. V. Miščenko // Nauk. visn. Volyn. nac. un-tu im. Lesi Ukraїnky. Serija : Heohr. nauky. – 2009. – # 1. – S. 212–216.
 7. Čerčyk L. M. Rekreacijna cinnist' terytorii nacional'noho pryrodnoho parku "Pryp"jat'-Stohid" / L. M. Čerčyk, O. V. Miščenko // Pryroda Zachidnoho Polissja ta prylehlych terytorij: zb. nauk. pr. Volyn. nac. un-tu im. Lesi Ukraїnky. – 2012. – # 9. – S. 129–134.
 8. Šatalov V. M. Model' rasčeta dopustymoj rekreacyonnoj zahruzky na lynejnyh maršrutach v objektivach pryrodno-zapovednoho fonda Ukraїny / V. M. Šatalov, Y. V. Noha, Ju. H. Rasyň // Visnyk DITB. – 2004 – #8 – S. 127-131.
 9. <http://www.pripyat-stohid.com.ua/uk/rekreacija/turistichni-marshruti/pripjatski-mandri>.

Резюме:

Елена Мищенко. ТУРИСТИЧЕСКИЕ МАРШРУТЫ НАЦИОНАЛЬНЫХ ПРИРОДНЫХ ПАРКОВ ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ.

Обоснованы предпосылки формирования сети туристических маршрутов в национальных природных парках Волынской области. Подан анализ и характеристика туристических маршрутов Шацкого НПП, НПП Припять-Стохид, НПП Цуманская Пуца. Шацкий национальный природный парк имеет высокий природный рекреационный потенциал – площадь занята водой достигает 14,1%, суммарная длина гидрографической сети – 1,94 км/км², лесистость – 56%, привлекательные природные аттракции, среди которых озерно-болотные угодья, луговые и лесные массивы, богатый мир фауны (особенно орнитофауны) и флоры, интенсивное туристическое освоение позволили создать две маркированные экологические тропы, сеть велосипедных, пешеходных, водных маршрутов. В НПП “Припять-Стохид” отмечаются высокие показатели природного рекреационного потенциала, в частности площадь занята водой достигает 6%, суммарная длина гидрографической сети – 2,56 км/км², лесистость – 35%, что позволило сформировать интересные водные маршруты на этой территории. Наиболее известные среди туристов – “Волшебный мир Полесья”, “Припятские мандры”. Однако, через отсутствие сети рекреационных учреждений, что в свою очередь минимизирует туристическую активность имеются признаки экстенсивного туристического освоения этой территории. В национальном природном парке “Цуманская Пуца” не создана администрация парка, которая взяла бы на себя ответственность рекреационного и заповедного природопользования этой территории. Учитывая природные особенности парка в частности массивы широколиственных и сосново-широколиственных лесов тут целесообразно создавать пешеходные маршруты, а в перспективе с развитием инфраструктурного обеспечения парка – велосипедные и конные.

Ключевые слова: национальный природный парк, туристический маршрут, экологическая тропа, экстенсивное, интенсивное туристическое освоение.

Summary:

Olena Mischenko. TOURIST ROUTES OF NATIONAL NATURAL PARKS OF THE VOLYN REGION.

Preconditions of development of a network of tourist routes in national natural parks of the Volyn region are proved. The analysis and the characteristic of tourist routes of Shatsky NNP, NNP Pripyat-Stohid, NNP the Tsuman Dense forest is submitted. The Shatsky national natural park has high natural recreational potential – the area that is occupied by water reaches 14,1%, the total length of a hydrographic network – 1,94 km/km², percentage of forest land – 56%, attractive natural conditions among which lake-marsh grounds, meadow and the large forests, the rich world of fauna (especially avifauna) and flora, two marked ecological tracks, a network of bicycle, foot, water routes have allowed to create intensive tourist development. In NNP "Pripyat-Stohid" are high indicators of natural recreational potential, in particular the area that is occupied by water reaches 6 %, total length of a hydrographic network – reaches 2,56 km/km², percentage of forest land – 35% that has allowed to generate interesting water routes in this territory. The most known among tourists are "the Magic world of Polesye" and "Pripjat voyage". However, through absence of a network of recreational establishments that in turn minimises tourist activity, there are signs of extensive tourist development of this territory. In national natural park "Tsuman Dense forest" the administration of park, which would take on itself responsibility of recreational and reserved wildlife management of this territory, is not created. Considering natural features of park, in particular files of deciduous and pine-deciduous woods here, it is expedient to create the foot routes, and in the long term with development infrastructural park maintenance – the bicycle and horse routes.

Keywords: national natural park, a tourist route, an ecological track, extensive, intensive tourist development.

Рецензент: проф. Заставецька О.В.

Надійшла 02.11.2014р.

УДК 911.3

Іван РУДАКЕВИЧ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Розглянуті сучасні тенденції розвитку та територіальної організації політичного туризму в Україні. Актуалізовано необхідність дослідження цієї тематики в контексті революційних подій, які відбулися

протягом року в країні. Розглянуто наукові підходи до визначення поняття політичного туризму та його змісту. Подана політико-географічна характеристика масових акцій протесту протягом 2001-2013 років. Охарактеризовані чисельність і географічний склад учасників масових акцій протесту 2013-2014 років. Проаналізовані особливості напрямів міжнародного та внутрішнього політичного туризму під час подій у східних областях України навесні 2014 року.

Ключові слова: Євромайдан, масова акція протесту, політичний туризм, турист, Україна.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Протягом останнього року в Україні відбулися події, які повністю змінили хід її історії. Внаслідок кількомісячних акцій протесту народ домігся зміни влади та політичного курсу держави. Результатом цих подій стало підписання угоди про асоціацію з ЄС, "перезавантаження" влади, зміна законодавства та стратегії розвитку країни. Основними учасниками протестів були люди з різних регіонів України, яким часто приходилося подорожувати на сотні чи тисячі кілометрів. Революційні події в країні актуалізували проблематику політичного туризму, суть якого полягає у поїздках громадян заради зміни засад внутрішньої та зовнішньої політики держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній українській географічній та історичній науках проблеми виникнення та територіальної організації політичного туризму є недостатньо дослідженими. Однак окремі науковці (Кузик С., Кляп М., Шандор Ф.) виділяють політичний туризм як окремий різновид туристичних подорожей. Щоправда детальніші характеристики цього різновиду туристичної характеристики ще залишаються недослідженими.

Постановка завдання. Метою публікації є дослідження територіальних особливостей розвитку політичного туризму в Україні протягом останніх років. Особливо актуалізовано значення туристичних потоків під час революційних подій 2013-2014 років.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головною метою політичного туризму є відвідування місцевостей та подій, пов'язаних із політичною діяльністю. Цей вид туризму розглядається у двох аспектах:

- дипломатичному (відвідання офіційних заходів представниками однієї країни чи регіону в інших);
- політичні заходи (поїздки на з'їзди партій, демонстрації, мітинги, політичні акції протесту, тощо).

Останній різновид окремі науковці (Кузик, 2010 р.) ще називають "майданним" туризмом. Він пов'язаний з політичними подіями та заходами, які здійснюють партії, громадські організації у демократичних державах [3, с. 48].

Історія політичного туризму в сучасній Україні бере початок з осені 1990 року, коли у

Києві відбувся знаменитий студентський страйк ("революція на граніті"). Цю політичну акцію підтримали студенти з різних регіонів України, які теж приїхали до столиці. Таким чином вони фактично започаткували поїздки на акції з політичною метою на території країни.

Після проголошення незалежності України у серпні 1991 року проводила всеукраїнська агітаційна акція щодо підтримки позитивного результату на грудневому референдумі. Тоді велика кількість активістів із Заходу України та Києва прямували переважно до Донбасу та Криму, щоб заітувати місцевих мешканців підтримати незалежність країни на референдумі. Тобто, політичний туризм в Україні на початку 1990-их років був винятково внутрішньодержавного характеру.

Особливими формами політичних поїздок були шахтарські страйки у 90-их роках ХХ ст. Шахтарі з Донбасу приїжджали на мітинги та акції протесту до Києва найчастіше з економічними (виплата заборгованості по зарплаті) та політичними (зміна влади, перевибори) вимогами. Причому більшість цих акцій мали позитивний результат, оскільки діюча влада на чолі з президентом Л. Кравчуком погодилася на одночасні президентські та парламентські вибори у 1994 р.

Наступний сплеск політичної активності та пов'язаних з нею поїздок відбувся на початку 2000-их років у зв'язку із проведенням акції "Україна без Кучми". Найбільшої масовості виступи цього руху набули у березні-квітні 2001 р., коли відбулися заворушення у центрі Києва. Значна кількість протестувальників прибула із Західної та Центральної України, які стали учасниками подорожей з політичною метою. Декілька десятків учасників цих подій були заарештовані у Києві, що викликало акції протесту в регіонах, насамперед західних.

Найбільшою політичною цих років була "Помаранчева революція", яка тривала з 22 листопада до 8 грудня 2004 року (активні вуличні протести). Її зумовили масові фальсифікації результатів 2-го туру президентських виборів, коли несправедливо була відібрана перемога у тоді опозиційного кандидата В. Ющенка. Важливою особливістю цієї революції була її масовість у більшості регіонів України, хоча найбільш чисельні та тривалі акції протесту

відбувалися у Києві. В окремі дні кількість протестувальників у столиці сягала більше одного мільйона. У перші дні революційних подій головними учасниками були кияни та мешканці центральноукраїнських областей. Згодом основу протестних акцій склали представники Західної України, які приїжджали переважно автобусами та залізницею.

Одночасно із Києвом "Помаранчева революція" відбувалася у багатьох обласних центрах і містах України. Наймасовішими акції протесту були у Львові, Тернополі, Івано-Франківську, Рівному, Чернівцях, Вінниці, Черкасах, Сумах, Дніпропетровську та інших містах. Ще однією особливістю "Помаранчевої революції" була участь у її подіях багатьох іноземних громадян, які своєю присутністю та діями підтримували демократичні перетворення на території України. Найбільше таких протестувальників приїхало з Росії, Білорусі, Грузії, Молдови, Польщі, країн Прибалтики. Власне під час "Помаранчевої революції" політичний туризм в Україні відкрив міжнародний напрямок поряд з переважаючими внутрішньоукраїнськими поїздками.

Ще однією особливістю цієї революції була організація провладних політичних акцій, які отримали назву "Антимайдану". На них за сприяння тоді діючої влади приїжджали мешканці переважно східних і південних регіонів України. За приблизними підрахунками їх кількість становила від 50 до 100 тисяч учасників.

Згодом у 2006-2007 роках представники тоді опозиційної Партії регіонів також організували всеукраїнські політичні акції для своєї підтримки. У Києві було споруджене наметове містечко та проводилися мітинги, на які приїжджали прихильники партії з різних областей України. Серед учасників цих політичних акцій переважали мешканці центральних, східних і південних областей.

Наймасовіші та найтриваліші акції протесту в історії незалежної України відбувалися протягом зими 2013-2014 рр., які отримали назву "Євромайдан" або "Революція Гідності". Причинами масових акцій протесту було не підписання діючою у 2013 році владою угоди про асоціацію України з країнами ЄС, а також мирного протесту студентів у Києві в ніч на 30 листопада. Спочатку основними учасниками цих подій були молоді люди (переважно студенти), однак згодом до них приєдналися активісти старшого віку. Найбільш масові мітинги-протести відбулися у грудні 2013 р., коли вони об'єднували сотні тисяч учасників. Найбільш масовим було віче 8 грудня, коли за різними

підрахунками на київський Майдан прийшли від 500 тис. до 2,4 млн. протестувальників. Кількість учасників масових політичних заходів у грудні 2013 р. коливалася у різні дні. Переважно кількість протестувальників зростала у вихідні дні, особливо у неділі, коли проводилися багатолюдні "віча". В будні дні, навпаки, кількість учасників "Євромайдану" зменшувалася у рази. Наприклад, кількість активістів на майдані Незалежності різко зростала під час недільних мітингів, а також після спроб штурму наметового містечка 30 листопада та 11 грудня 2013 р.

Характерною ознакою зимових протестів 2013-2014 років була наявність двох "майданів" – опозиційного (наймасовішого) та провладного (т. зв. антимайдану). Причому опозиційні акції та наметові містечка організовувалися переважно їх учасниками та волонтерами, а провладні – адміністративними органами та підприємствами й організаціями. Відрізнялася також географія учасників таких мітингів. Якщо серед активістів "Євромайдану" переважали мешканці західних і центральних регіонів України та Києва, то "Антимайдану" – східних і південних областей.

У грудні 2013 р. фондом "Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва" та Київським міжнародним інститутом соціології було проведено опитування учасників масових акцій та мітингів на "Євромайдані". Більше половини опитаних респондентів головними вимогами політичних протестів вважали відставку діючої влади, підписання угоди про асоціацію з ЄС та припинення політичних репресій. Понад 70% опитаних протестувальників мали намір перебувати на Майдані до повного виконання їх вимог, незалежно від часу, який для цього необхідний [4].

Дане соціологічне дослідження охопило й інші питання, які власне відображали географію походження протестувальників, їх статевий, віковий, соціальний склад і рівень освіти. За місцем проживання найбільше учасників київського "Євромайдану" були зі столиці (близько половини), більше чверті – із Західної України, решта – з інших регіонів країни (рис. 1). В наступному дослідженні цих соціологічних організацій, яке було проведене у середині січня 2014 р., співвідношення суттєво змінилося. Тоді найбільше протестувальників прибуло із Західної (54,8%) і Центральної (23%) України, а з Києва налічувалося лише 12,4%. Завдяки цим соціологічним дослідженням можна визначити найактивніших політичних туристів в Україні, які прибували на акції протесту переважно із західних і центральних областей.

У статевому складі учасників "Євромайдану" переважали чоловіки (57,2%), хоча більшість населення України становлять, навпаки, жінки (рис. 2). Таке співвідношення можна пояснити важкими умовами перебування протестувальників: зимова пора року, низькі температури, постійні силові сутички із спецпідрозділами міліції тощо. У січні 2014 р. ця частка чоловіків серед мітингувальників зросла до 88 % [1].

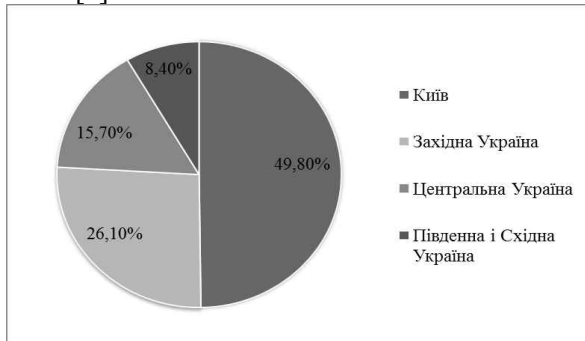

Рис. 1. Географія учасників Євромайдану в Києві (грудень 2013 р.) [4]

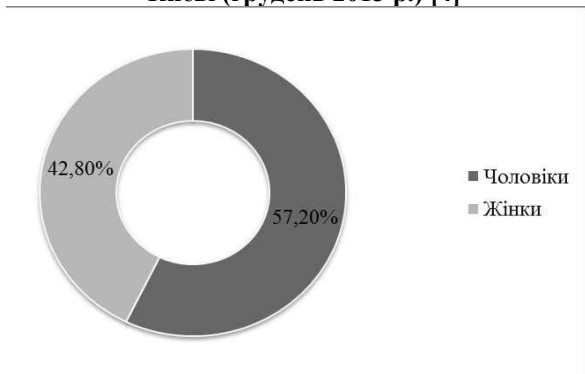

Рис. 2. Статевий склад учасників Євромайдану в Києві (грудень 2013 р.) [4]

Цікаві тенденції простежили соціологи у віковому складі протестувальників на "Євромайдані". Близько половини учасників політичних акцій налічувалося серед людей середнього віку (30-54 роки), а кількість молоді (переважно студентської) становила 38% (рис. 3). Ці показники якісно відрізняють "Євромайдан" від "Помаранчевої революції", творцями якої були переважно студенти та молоді люди. Такі тенденції можна пояснити тим, що в Україні зменшилася кількість студентів через демографічну кризу, а також подорослішанням активного "помаранчевого" покоління, яке брало участь у протестах 2004 року. У січні 2014 р. Серед учасників "Євромайдану" зросла частка людей середнього віку до 56%, а число молоді знизилася до 33% [1]. Відповідно найактивнішими політичними туристами зимою 2013-2014 років в Україні були переважно чоловіки середнього віку.

Протестні акції на вулицях і майданах Києва різко активізувалися у другій половині січня

2014 року. 22 січня вперше в сучасній історії України під час політичних акцій загинула людина – 20-річний український вірменин з Дніпропетровщини С. Нігоян. Протягом декількох наступних днів були вбиті двоє протестувальників з Львівщини – науковець Ю. Вербицький та військовий пенсіонер Р. Сенік. Одним із перших загиблих під час зіткнень на вулиці Грушевського у Києві був також білорус Михайло Жизневський. Декілька десятків людей отримали важкі поранення під час сутичок між протестувальниками та озброєними працівниками міліції. Столичні вулиці Грушевського та Інститутська перетворилися на лінії фронту в боях між активним мітингувальниками та підрозділами правоохоронних органів.

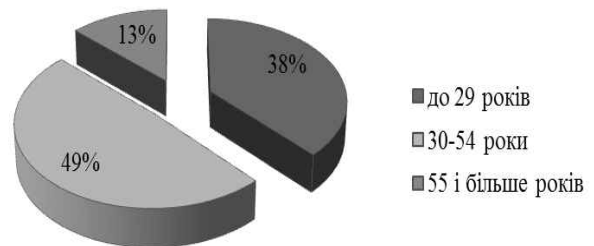

Рис. 3. Віковий склад учасників Євромайдану в Києві (грудень 2013 р.) [4]

Найтрагічнішими події акцій протесту під час "Євромайдану" відбулися протягом 18-20 лютого 2014 року. У ці дні протестувальники з Майдану пішли в наступ до парламенту та інших органів влади, що спровокувало жорсткі сутички їх із спецпідрозділами міліції та прихильниками діючої тоді влади. Однак найтрагічнішим днем в історії незалежної України виявився 20 лютого, коли наступаючих до адміністративних будівель майданівців розстріляли снайпери із спецпідрозділів міліції та армії. За різними оцінками, лише цього дня загинуло більше 80 протестувальників. Разом із загиблими у попередні дні та місяці це число досягнуло більше ста, що дало їм назву "Небесної сотні".

Загалом станом на 25 березня 2014 року під час масових акцій протесту з листопада 2013 р. загинуло 126 їх учасників (разом з працівниками правоохоронних органів) [2]. Найбільше загиблих протестувальників прибули з Київської (разом з м. Київ) та Львівської областей – більше 20 осіб. З інших регіонів виділяються Черкаська (7 вбитих), Волинська, Івано-Франківська, Тернопільська, Чернігівська (6 вбитих) області (рис. 4). Під час акцій протесту "Євромайдану" з трьох південних областей України (Одеська, Миколаївська, Херсонська) не загинуло жодної людини (включно з працівниками правоохоронних органів)!

Хоча з Автономної Республіки Крим загинуло четверо міліціонерів, які постраждали під час сутичок з протестувальниками. Вирізняються малою кількістю загиблих центральноукраїнсь-

кі області (Кіровоградська, Дніпропетровська, Полтавська) і Закарпаття – 1-2 людей з кожного регіону (рис. 4).

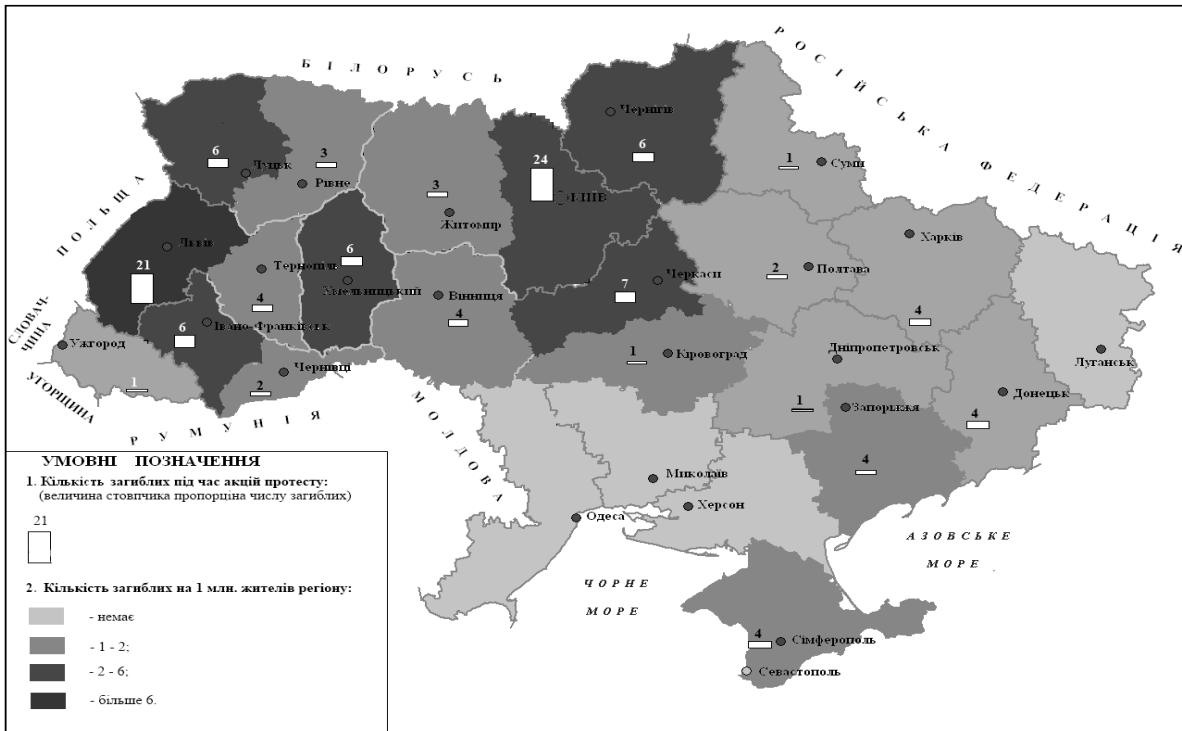

Рис. 4. Географія загиблих учасників масових акції протесту під час "Євромайдану" (листопад 2013- лютий 2014 р.)

Рис. 5. Географія проросійських мітингів в Україні (весна 2014 р.) [6]

Регіональний аналіз загиблих учасників акцій протесту під час "Євромайдану" теж свідчить про те, що політично найактивнішими були мешканці областей Західної (особливо Львівської) та Центральної (особливо Київської) областей. Відповідно з цих регіонів прямували найбільші потоки внутрішніх політичних

туристів до київського Майдану.

В акціях "Євромайдану" брали участь також громадян інших країн світу. Багато протестувальників прибуло з Білорусі, Росії, Грузії, Молдови, Польщі, Чехії, країн Прибалтики. Табір протестувальників відвідували відомі політики з країн Європейського союзу та

США. Серед загиблих під час акцій протесту в Києві були троє громадян Грузії та одному – Білорусі та Росії.

Після завершення подій "Євромайдану" (названого згодом також Революцією гідності) центр основних політичних подій перемістився з Києва та Правобережної України до східних регіонів та Криму. В Автономній Республіці Крим (АРК) активізувалася робота проросійських активістів і спецслужб Росії, які наприкінці лютого з допомогою російської армії захопили місцеву владу. З Російської Федерації на територію Криму протягом кількох тижнів прибули тисячі військовослужбовців, працівників спецслужб і різних "волонтерів". Всі вони сприяли анексії території АРК Росією. 16 березня 2014 р. на території Криму був проведений незв'язаний у світі "референдум", який передбачав незалежність цього регіону з наступним приєднанням його до Російської Федерації. Всі ці наміри були реалізовані до 21 березня, коли російські законодавчі органи "приєднали" АРК до складу Росії.

Паралельно з кримськими подіями проросійські організації та спецслужби РФ спровокували протягом березня-квітня 2014 р. заворушення у південних і східних областях України (рис. 5). Якщо у південно- та центральноукраїнських областях сепаратистські рухи спільними діями органів правопорядку та проукраїнських активістів були придушені, то на Донбасі вони розвивалися за іншим сценарієм. Протягом березня-квітня були захоплені головні органи державної влади на території Донецької та Луганської областей. Відповідно були проголошені маріонеткові проросійські Донецька і Луганська народні республіки. З Росії численні працівники спецслужб, провокатори і "добровольці", які сприяли розвитку сепаратистських рухів на Донбасі. У середині квітня протистояння офіційної української влади та самопроголошених донбаських "республік" перейшло у проведення антитерористичної операції, яка згодом перейшла у повномасштабні військові дії, які тривають до сьогодні.

Проросійські виступи в Україні навесні 2014 року відкрили інший напрямок політичного туризму – міжнародний (або міждержавний). Приїжджі російські "активісти" сприяли

анексії Криму та утворенні сепаратистських "республік" на території Донбасу. Часто при захопленні органів влади та здійсненні терористичних актів на Сході України брали участь приїжджі громадяни Росії, які згодом покидали територію країни. З початком військових дій між українськими силовиками і сепаратистами до України почали прямувати численні проросійські найманці з інших країн світу – Білорусі, Вірменії, Сербії, Молдови. Україна стала актуальним центром світового політичного та військового туризму.

За оцінками українських й іноземних експертів у найближчому майбутньому Україна буде одним із політичних центрів уваги всього світу. Власне територія нашої країни є місцем зіткнення інтересів Євросоюзу і США з однієї сторони та Росії – з іншої. В найближчі роки Україна буде головною зоною політично-військової нестабільності в Європі. Тому тут будуть проводитися військові дії та численні політичні акції, які будуть приваблювати відповідних туристів. Перспективним також буде розвиток дипломатичного туризму, головною метою якого буде залагодження політичних і військових конфліктів.

Висновки. У даній публікації розглянуті сучасні тенденції та особливості територіальної організації політичного туризму в Україні. Актуальність дослідження зумовлена активізацією внутрішніх і зовнішніх туристичних потоків у зв'язку із політичними подіями в країні протягом останнього року. Охарактеризовані наукові підходи до визначення політичного туризму, а також історико-географічні особливості його розвитку в Україні. Проаналізований географічний, статевий, віковий склад учасників акцій протесту "Євромайдану" згідно даних соціологічних досліджень. На основі даних про загиблих в політичних акціях створена картосхема, яка характеризує їх прибуття з різних областей України. Подана характеристика масових політичних акцій у східних і південних регіонах навесні 2014 р. та туристичних потоків, що зумовлені ними. Запропонована прогностична оцінка розвитку політичного туризму в Україні згідно тенденцій сучасних подій.

Література:

1. Від Майдану-табору до Майдану-січі: що змінилося? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dif.org.ua/ua/polls/2014_polls/vid-maidanu-taboru-do-maidan.htm
2. Карта загиблих під час повалення режиму Януковича [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://report.if.ua/polityka/Karta-zagyblyh-pid-chas-povalennya-rezhymu-Yanukovycha/>
3. Кузик С. П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія / С. П. Кузик. — Львів: Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. — 254 с.
4. Майдан-2013: хто стоїть, чому і за що? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dif.org.ua/ua/polls/2013-year/mogjorjghoeoj.htm>
5. Сучасні різновиди туризму: Підручник. Затверджено МОН / Шандор Ф.Ф., Клян М.П. – К., 2013. – 334 с.

6. Проросійські мітинги в Україні, березень-квітень 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/24/500px-Ukraine_%281991-2014%29_location_map.svg.png

References:

1. Vid Majdanu-taboru do Majdanu-siči: ščo zminylosja? [Elektronnyj resurs]. – Režym dostupu: http://www.dif.org.ua/ua/polls/2014_polls/vid-majdanu-taboru-do-maidan.htm
2. Karta zahyblyh pid čas povalennja režymu Janukovyča [Elektronnyj resurs]. – Režym dostupu: <http://report.if.ua/polityka/Karta-zagyblyh-pid-chas-povalennya-rezhymu-Janukovyča/>
3. *Kuzyk S. P.* Teoretyčni problemy turizmu: suspil'no-geohrafičnyj pidchid: monohrafijska / *S. P. Kuzyk*. — L'viv: Vydav. centr LNU im. I. Franka, 2010. — 254 s.
4. Majdan-2013: chto stoit', čomu i za ščo? [Elektronnyj resurs]. – Režym dostupu: <http://www.dif.org.ua/ua/polls/2013-year/mogjorjghoej.htm>
5. Sučasni riznovydy turizmu: Pidručnyk. Zatverdženo MON / *Šandor F.F., Kljap M.P.* – K., 2013. – 334 s.
6. Prorosijs'ki mitynhy v Ukraїni, berezen'-kviten' 2014 [Elektronnyj resurs]. – Režym dostupu: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/24/500px-Ukraine_%281991-2014%29_location_map.svg.png

Резюме:

Иван Рудакевич. СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ПОЛИТИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В УКРАИНЕ.

Рассмотрены современные тенденции развития и территориальной организации политической туризму в Украине. Актуализирована необходимость исследования этой тематики в контексте революционных событий, которые произошли в течение года в стране. Рассмотрены научные подходы к определению понятия политического туризма и его содержания. Проанализирована история развития политических путешествий и акций во времена независимой Украины. Охарактеризованы причины, результаты и территориальное распространение "Оранжевой революции" 2004 года. Представленная политико-географическая характеристика массовых акций протеста в течение 2001-2013 лет. Значительное внимание обращено на события Евромайдана в конце 2013 – начале 2014 года. Описана хронология событий во время этих протестов. Проанализированы причины возникновения и особенности развития революционной ситуации в ноябре-декабре 2013 Охарактеризованы численность и географический состав участников массовых акций протеста. По результатам социологических исследований представлена характеристика возрастного, полового и социального состава протестующих, а также региона постоянного места их проживания. Среди участников Евромайдана преобладали мужчины среднего возраста, которые прибыли из Западной и Центральной Украины или м. Киева. Создана оригинальная картографическая модель, которая отражает региональное распределение количества погибших во время революционных событий протестующих и работников органов правопорядка. Наибольшие потери среди участников акций протеста подверглись Львовская и Киевская области. Проанализированы особенности направлений международного и внутреннего политического туризма во время событий в восточных областях Украины весной 2014 года. Охарактеризованы основные потоки и состав политических туристов во время проведения антитеррористической операции на Донбассе с апреля 2014 года. Представленные прогностические оценки относительно будущих направлений международного и внутреннего политического туризма в Украине.

Ключевые слова: Евромайдан, массовая акция протеста, политический туризм, турист, Украина.

Summary:

Ivan Rudakevych. MODERN TRENDS OF TERRITORIAL ORGANIZATION OF POLITICAL TOURISM IN UKRAINE.

The modern trends of political and territorial organization of tourism in Ukraine are considered. The need to investigate this subject in the context of the revolutionary events that took place during the year in the country. Scientific approaches to the definition of political tourism and its contents are considered. The history of political travels and shares from the time when Ukraine became independent are analyzed. The causes, results and territorial spread of Orange Revolution in 2004 are characterized. The political and geographical characteristics of mass protests during in the 2001-2013 years are provided. Special attention is paid to the events of Euromaidan (2013-2014). The chronology of events during these protests is described. The causes and characteristics of a revolutionary situation in November and December 2013 are analyzed. The number and geographic composition of members of the mass protests are characterized. According to sociological researches, the characteristics of age, gender and social composition of the protesters, the region of a domicile are provided. Middle-aged men who came from Western and Central Ukraine or Kyiv were dominated participants of Euromaidan. An Original mapping model that reflects the regional distribution of the number of protesters' and policemen's deaths during the events are created. The biggest number of protesters who died during this events was from Lviv and Kyiv regions. The direction of international and national political tourism during the events in the eastern regions of Ukraine in the spring 2014 is analyzed. The basic movements and composition of political tourists during the antiterrorist operation in Donbas region beginning from April 2014 are described. Prognostic assessments of future trends of international and national political tourism in Ukraine are provided.

Key words: Euromaidan, mass protest, political tourism, tourist, Ukraine.

Рецензент: проф. Заставецька О.В.

Надійшла 03.11.2014р.